

Nationaal Archief
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Nummer Toegang: 2.08.05.11

**Inventaris van de verbaalarchieven van het
Ministerie van Financiën: Afdeling In- en Uitgaande
Rechten, 1846-1863**

Versie: 11-01-2022

Centrale Archief Selectiedienst

Nationaal Archief, Den Haag 1995

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
1. Taken.....	7
2. Organisatie.....	7
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	8
De verwerving van het archief.....	9
Inhoud en structuur van het archief.....	10
Verantwoording van de bewerking.....	10
Ordering van het archief.....	10
Wijze van raadplegen van het verbaalarchief.....	10
Verwant materiaal.....	12
Beschikbaarheid van kopieën.....	12
Verwante archieven.....	12
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	13

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Ministerie van Financiën: Afdeling Ingaande en Uitgaande Rechten

Archiefbloknummer:

F25511

Omvang:

189 inventarisnummer(s)23,50 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Ministerie van Financiën / Afdeling In- en Uitgaande Rechten

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het archief maakt deel uit van de 2e Afdeling van het Ministerie van Financiën. Het bevat resoluties en ingekomen stukken van de Administratie der Directe Belastingen, In- en Uitgaande Rechten en Accijnsen over de periode 1846-1863.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Ministerie van Financiën: Afdeling Ingaande en Uitgaande Rechten, nummer toegang 2.08.05.11, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Financiën / In- en Uitgaande Rechten, 1846-1863, 2.08.05.11, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

1. TAKEN

Bij de administratie der ingaande en uitgaande rechten en der accijnzen berustte de uitvoering van wetten en instructies betreffende deze belastingen. Men voerde het bestuur over de diensten, die belast waren met de inning hiervan.

In grote lijnen betreft het de volgende belastingen: belastingen op de in-, uit- en doorvoer; waarborg en gouden en zilveren werken; vuur-, ton- en bakengelden; scheepsmetingen en afgifte van zeebrieven; regelingen ten aanzien van de Rijn-, Maas- en Scheldevaart; statistieken van handel en scheepvaart; accijnzen ten aanzien van suiker, zout, tabak, wijn, bier, gedistilleerd, geslacht vlees etc; omzetbelasting; rijwielbelasting.

2. ORGANISATIE

De administratie der Directe Belastingen, In- en Uitgaande Rechten en Accijnzen is, na de overgang van het Departement van Ontvangsten naar dat van Financiën in september 1831, een theoretische administratie, daar er geen afzonderlijke administrateur is benoemd. Eerst sinds 1870 is er weer sprake van een formele organisatie van die naam.

- Afdeling Directe Belastingen
 - 1e bureau Algemene Zaken
 - 2e bureau Agenda
 - 3e bureau Verificatie en Materieel
 - 4e bureau Contentieuze Zaken en Statistiek der Patenten
 - 5e bureau Comptabiliteit
- Afdeling In- en Uitgaande Rechten
 - Bureau Administratie
 - Bureau Rijnvaart
 - Bureau Tarief- en Handelszaken
 - Bureau Zeebrieven en Turkse paspoorten
- Afdeling Accijnzen
- Afdeling Contentieux
- Afdeling Personeel
- Afdeling Comptabiliteit.

Bij Koninklijk besluit van 21 januari 1834 no. 11 is m.i.v. 1 februari 1834 administrateur van het Kadaster Gericke ontslagen en is de Administratie van het Kadaster overgebracht naar het Ministerie van Financiën, Afdeling Directe Belastingen (zie m.b. 14 februari 1834 no. 70), welke afdeling werd ingedeeld:

Afdeling Directe Belastingen

Directe Belastingen

- 1e bureau Algemene Zaken
- 2e bureau Agenda
- 3e bureau Verificatie en Materieel
- 4e bureau Contentieuze Zaken en Statistiek der Patenten

Kadaster

- 5e bureau Administratie
- 6e bureau Comptabiliteit.

Bij Koninklijk besluit van 31 mei 1842 no. 29 zijn de afdelingen Accijnzen, Contentieux en In- en Uitgaande rechten verenigd onder een eenhoofdige leiding. Administratief bleven deze afdelingen gescheiden. In 1844 zijn de Hypotheken en het Kadaster weer samengevoegd en gebracht onder de Afdeling Registratie en Loterijen.

De Afdeling Contentieux werd eind 1852 opgeheven. De taken werden verdeeld over de afdelingen Accijnzen en In- en Uitgaande Rechten.

Per 1 januari 1863 werden de afdelingen In- en Uitgaande Rechten en Accijnzen samengevoegd. De verificatietaak werden van deze afdelingen losgemaakt en samengebracht in de nieuwe afdeling Verificatie.

- Afdeling Directe Belastingen
- Afdeling In- en Uitgaande Rechten en Accijnzen
- Afdeling Comptabiliteit
 - 1e bureau Agenda, verificatie
 - 2e bureau Begroting, regularisatie, tractementen
 - 3e bureau Drukwerk
- Afdeling Verificatie
- Afdeling Personeel.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

Gedurende de gehele periode hebben de afdelingen en administraties van het ministerie hun archivalia in beginsel geordend tot één centraal verbaalarchief, waarbij de besluiten van de minister chronologisch geordend werden op datum van afdoening. Enkele afdelingen hebben echter uit praktische overwegingen gemeend deze centrale ordening te moeten verlaten. Hun stukken werden, na gelicht te zijn uit het verbaalarchief, geordend tot dossiers en bundels op onderwerp. Door deze opsplitsing waren tot 1995 de volgende bestanddelen te onderscheiden:

1. Het openbare verbaalarchief, chronologisch geordend op datum van afdoening, 1831-1935. Omvang 1245 meter.
2. Het kabinet/geheime verbaalarchief, chronologisch geordend op datum van afdoening, 1831-1940. Omvang 38 meter.
3. Het dossierarchief over de periode 1831-1918, dat voornamelijk bestaat uit dossiers van het Generaal Secretariaat, de Administraties van de Generale Thesaurie en van 's-Rijks Uitgaven, de Afdeling Posterijen en de Afdeling Telegrafie. Voorts bestaat dit archief nog uit een aantal losse items van de "belastingafdelingen" (Rijnvaart, handelstraktaten, Ambulante Recherche, Algemeen Zegelkantoor etc). De inventaris op dit bestand, omvang 55 meter, is vervallen, thans is het 2.08.41.
4. Het dossierarchief over de periode 1919-1940, dat voornamelijk bestaat uit dossiers van het Secretariaat, de Thesaurie, het Kabinet en voorts enige commissiearchieven. Toegankelijk met behulp van inventaris 2.08.41. Omvang 145 meter.
5. Het dossierarchief van de Afdeling Pensioenen over de periode (1860) 1904-1933, waarin tevens opgenomen het archief van het Bemiddelingsbureau Wachtgelders 1922-1932. Zie inventaris 2.08.35.01. Omvang 8 meter.
6. Het archief van de Afdeling Erediensten over de periode 1871-1940. Zie inventaris 2.08.13. Omvang 40 meter.
7. De archivalia van de Afdeling Domeinen, die onderverdeeld zijn in de perioden 1823-1868 (hierin tevens de periode 1823-1840 van het Amortisatie Syndicaat), 1869-1913 en 1914-1944. Zie de inventarissen 2.08.16 t/m 21 en 2.08.34.
8. De archivalia van de Afdeling Rijksgebouwen (1922-1940) zijn geheel geïncorporeerd in het archief van de Rijksgebouwendienst. Dit archief berust nog bij de Rijksgebouwendienst.
9. Het archief van de Afdeling Kadaster is in vroeger dagen grotendeels illegaal door het ministerie van Financiën vernietigd.

Het probleem bij het openbaar verbaalarchief was echter, dat het afsplitsen van stukken naar afdelingsarchieven geenszins consequent is geschied, waardoor het kan voorkomen, dat men in bepaalde perioden nog ruimschoots stukken in het verbaal aantreft, die in een latere fase tot een dossier zijn gevormd. Wel kan gezegd worden, dat het merendeel en daarmee tevens de meer belangrijke archivalia van het Secretariaat, de Thesaurie, de Rijksuitgaven en van de afdelingen Posterijen en Telegrafie uit het verbaal verwijderd zijn. Het openbaar verbaal bestond aldus voornamelijk uit archivalia afkomstig van de "belastingafdelingen" van het Ministerie.

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

De rechtstitel is (nog) onbekend

Inhoud en structuur van het archief

VERANTWOORDING VAN DE BEWERKING

Teneinde een beter overzicht te krijgen van hetgeen van de verschillende afdelingen van het ministerie in het openbaar verbaal bewaard is gebleven, is deze grote serie in 1994 en 1995 gesplitst in series verbalen per afdeling. Daarmee is bereikt dat de stukken van één afdeling gemakkelijker te raadplegen zijn. Bovendien is daarmee duidelijker gemaakt dat van bepaalde afdelingen bijna niets is bewaard gebleven.

ORDENING VAN HET ARCHIEF

WIJZE VAN RAADPLEGEN VAN HET VERBAALARCHIEF.

Blijkens de agenda's is het ministerie na de samenvoeging in 1831 pas op 1 januari 1833 begonnen met de vorming van een centraal verbaalarchief (dit gaat voor het geheim archief niet op). Feitelijk heeft dit niet veel betekenis, aangezien alle stukken van het Secretariaat, de Thesaurie en de Rijksuitgaven over 1831-1832 in het dossierarchief zijn opgenomen. In verband met de overdracht rond 1905 van het oude ministeriearchief naar het Algemeen Rijksarchief, is de cesuur op 1830/1831 aangebracht, zodat het archief op 1 januari 1831 aanvangt in plaats van in september 1831.

Bij het openbaar verbaal is tot 1920 dagelijks een agenda van afgedane stukken gevoegd. Per afdeling wordt hierin aantekening gehouden over de herkomst en de inhoud van het stuk en wordt kortelings de strekking van de beschikking omschreven. Na 1920 is een numerieke lijst van het aantal beschikkingen bijgevoegd met aanduiding van de behandelende afdeling. Bovendien zijn er vanaf 1914 per afdeling de z.g. rubriekenlijsten: dagelijkse nummerlijsten van de beschikkingen met verwijzing naar de indexrubrieken.

De per jaar samengestelde alfabetische indices van het Ministerie van Financiën beslaan de periode 1831-1935 en zijn onderverdeeld naar de volgende administraties en afdelingen:

1. Generaal Secretariaat, 1831-1913; (Kabinet en) Secretarie, 1913-1935; Administratie van 's-Rijks Uitgaven, 1831-1869; Administratie van de Generale Thesaurie, 1831-1923; Afdeling Pensioenen, 1904-1933; Bemiddelingsbureau Wachtgelders, 1923-1933. De Generale Thesaurie is per 21 maart 1923 een eigen index gaan voeren (zie inv.nrs. 9027-9067: agenda's, indices en klappers).
2. Administratie der Directe Belastingen, In- en Uitgaande Rechten en Accijnzen, 1831-1878; Administratie der Directe Belastingen, Invoerrechten en Accijnzen, 1879-1926; Administratie der Belastingen (uitgezonderd de indirecte belastingen), 1926-1935; Afdeling Personeel, 1831-1935; Afdeling Rijksgebouwen, 1922-1935; Afdeling Comptabiliteit, 1930-1935.
3. Registratie en Loterijen, 1831-1863; Registratie (en Domeinen), 1864-1873; Registratie, 1874-1893; Administratie van de Registratie, Hypotheken en het Kadaster, 1894-1926; Afdeling Indirecte Belastingen van de Administratie der Belastingen, 1926-1935; Afdeling Kadaster, 1926-1929; Afdeling Hypotheken en Kadaster, 1930-1935.
4. Afdeling Posterijen, 1831-1877.

De afdelingen van het ministerie hebben bij het samenstellen van de indices in de loop van ruim honderd jaar een sterk wisselend aantal indexrubrieken gebruikt, waardoor het soms moeilijk is te bepalen in welke rubriek een bepaalde categorie stukken wordt vermeld. Om dit te ondervangen is van iedere index een alfabetische rubriekenlijst met klapper over de gehele periode 1831-1935 gemaakt, die de jaren vermeldt waarin een bepaalde rubriek in de index voorkomt. Het betreft de inventarissen onder nummer:

- 2.08.09 Hoofdenlijst en klapper Secretariaat, Thesaurie etc,
- 2.08.10 Hoofdenlijst en klapper Directe Belastingen,

- 2.08.11 Hoofdenlijst en klapper Indirecte Belastingen,
- 2.08.12 Hoofdenlijst en klapper Posterijen (1831-1877).

Bij een onderzoek zal men eerst moeten bepalen tot de competentie van welke afdeling of administratie een bepaalde zaak behoorde. In de betreffende indexrubriek in de index vindt men alle stukken omschreven, die in dat jaar over een bepaalde kwestie zijn behandeld met een verwijzing naar de afdoeningsdatum en het nummer.

Heeft men deze datum en nummer gevonden, dan kan men via de agenda's nagaan welke afdeling dit stuk heeft behandeld. Zo het niet is vernietigd, zal dat stuk in het verbaal van de betreffende afdeling te vinden zijn.

Men dient zich wel te realiseren, dat niet ieder archiefstuk bewaard is gebleven: bepaalde categorieën stukken zijn deels of geheel uit het verbaalarchief vernietigd of zijn ondergebracht in een dossier. In c. 90% van de gevallen is dat aangetekend in de agenda, of staat dat vermeld op een verwijsbriefje, die bij de agenda's zijn gevoegd.

Naast de index hebben de afdelingen tevens klappers op namen aangelegd, die direct verwijst naar de afdoeningsdatum. Tevens zijn er bijzondere namenklappers (gratificaties, op namen van N.V.'s, op salarisinhoudingen etc) bijgehouden.

Verwant materiaal**BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN**

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

VERWANTE ARCHIEVEN

Voor een algemene inleiding op de archieven van het Ministerie van Financiën zie toegang 2.08.05.01 Inventaris van de agenda's en eigentijdse toegangen op het openbaar verbaal archief van het Ministerie van Financiën, 1831-1935.

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

1-189	Resoluties (besluiten) en ingekomen stukken van de Administratie der Directe Belastingen, In- en Uitgaande Rechten en Accijnzen van het Ministerie van Financiën (Afdeling In- en Uitgaande Rechten), 1846 januari 1 - 1863 december 31.	189 pakken
1	1846 januari 1-31	
2	1846 februari 3 - maart 24	
3	1846 maart 25 - april 30	
4	1846 mei 4 - juni 6	
5	1846 juni 8 - juli 15	
6	1846 juli 17 - augustus 26	
7	1846 augustus 28 - september 29	
8	1846 oktober 1-31	
9	1846 november 2 - december 16	
10	1846 december 17 - 1847 januari 25	
11	1847 januari 26 - februari 27	
12	1847 maart 1 - april 9	
13	1847 april 10 - mei 14	
14	1847 mei 18 - juni 12	
15	1847 juni 14 - juli 31	
16	1847 augustus 4 - september 14	
17	1847 september 17 - oktober 23	
18	1847 oktober 27 - november 30	
19	1847 december 1 - 1848 januari 17	
20	1848 januari 19 - februari 29	
21	1848 maart 2 - april 15	
22	1848 april 19 - juni 30	
23	1848 juli 4 - augustus 18	
24	1848 augustus 19 - oktober 14	
25	1848 oktober 18 - december 18	
26	1848 december 19 - 1849 februari 7	
27	1849 februari 10 - april 7	
28	1849 april 12 - mei 26	
29	1849 mei 31 - juli 31	
30	1849 augustus 2 - september 22	
31	1849 september 24 - november 2	
32	1849 november 6 - december 31	
33	1850 januari 3 - februari 28	
34	1850 maart 1 - april 17	
35	1850 april 19 - juni 19	
36	1850 juni 21 - augustus 10	
37	1850 augustus 12 - september 28	
38	1850 oktober 2 - november 18	
39	1850 november 19 - december 16	
40	1850 december 18 - 1851 januari 10	
41	1851 januari 11 - februari 11	
42	1851 februari 12 - maart 21	
43	1851 maart 24 - april 21	
44	1851 april 22 - mei 19	
45	1851 mei 21 - juni 23	

46	1851 juni 24 - juli 23
47	1851 juli 26 - augustus 21
48	1851 augustus 22 - september 15
49	1851 september 16 - oktober 15
50	1851 oktober 17 - november 15
51	1851 november 17 - december 15
52	1851 december 16 - 1852 januari 21
53	1852 januari 23 - februari 27
54	1852 februari 19 - maart 27
55	1852 maart 29 - april 30
56	1852 mei 1-28
57	1852 mei 29 - juni 26
58	1852 juni 28 - juli 20
59	1852 juli 21 - augustus 25
60	1852 augustus 26 - september 23
61	1852 september 24 - oktober 22
62	1852 oktober 23 - november 22
63	1852 november 23 - december 21
64	1852 december 22 - 1853 januari 10
65	1853 januari 11-31
66	1853 februari 1 - februari 25
67	1853 februari 26 - maart 29
68	1853 maart 31 - april 25
69	1853 april 28 - mei 24
70	1853 mei 26 - juni 21
71	1853 juni 22 - juli 18
72	1853 juli 20 - augustus 16
73	1853 augustus 18 - september 26
74	1853 september 29 - oktober 21
75	1853 oktober 22 - november 19
76	1853 november 21 - december 24
77	1853 december 28 - 1854 januari 31
78	1854 februari 2 - maart 4
79	1854 maart 6 - april 8
80	1854 april 10-29
81	1854 mei 1-31
82	1854 juni 2-30
83	1854 juli 1 - augustus 3
84	1854 augustus 4-31
85	1854 september 1 - oktober 4
86	1854 oktober 5-31
87	1854 november 1-30
88	1854 december 1 - 1855 januari 5
89	1855 januari 6 - februari 22
90	1855 februari 23 - maart 30
91	1855 maart 31 - mei 4
92	1855 mei 5 - juni 14
93	1855 juni 15 - juli 23
94	1855 juli 24 - augustus 18
95	1855 augustus 20 - september 20
96	1855 september 21 - oktober 27
97	1855 oktober 29 - november 29
98	1855 november 30 - december 31
99	1856 januari 2 - februari 2

100	1856 februari 4 - maart 3
101	1856 maart 4 - april 5
102	1856 april 7 - mei 8
103	1856 mei 9 - juni 10
104	1856 juni 11 - juli 26
105	1856 juli 28 - augustus 18
106	1856 augustus 21 - september 18
107	1856 september 19 - oktober 11
108	1856 oktober 13 - november 7
109	1856 november 8 - december 4
110	1856 december 6 - 1857 januari 6
111	1857 januari 7-31
112	1857 februari 5 - maart 10
113	1857 maart 12 - april 11
114	1857 april 14 - mei 9
115	1857 mei 11 - juni 13
116	1857 juni 16 - juli 13
117	1857 juli 15 - augustus 21
118	1857 augustus 22 - oktober 3
119	1857 oktober 6 - november 12
120	1857 november 14 - december 10
121	1857 december 11 - 1858 januari 19
122	1858 januari 21 - februari 19
123	1858 februari 20 - maart 20
124	1858 maart 22 - april 24
125	1858 april 26 - mei 17
126	1858 mei 18 - juni 15
127	1858 juni 16 - juli 12
128	1858 juli 13 - augustus 16
129	1858 augustus 17 - september 17
130	1858 september 18 - oktober 21
131	1858 oktober 22 - december 2
132	1858 december 3-31
133	1859 januari 4 - februari 18
134	1859 februari 19 - maart 25
135	1859 maart 26 - mei 7
136	1859 mei 8 - juni 15
137	1859 juni 17 - juli 22
138	1859 juli 23 - augustus 24
139	1859 augustus 26 - september 24
140	1859 september 26 - oktober 31
141	1859 november 3-30
142	1859 december 1-31
143	1860 januari 4 - februari 3
144	1860 februari 8 - april 5
145	1860 april 12 - mei 25
146	1860 mei 26 - juli 9
147	1860 juli 10 - augustus 18
148	1860 augustus 20 - september 19
149	1860 september 20 - oktober 15
150	1860 oktober 17 - november 29
151	1860 november 30 - december 31
152	1861 januari 4-31
153	1861 februari 2 - maart 13

154	1861 maart 14 - april 11
155	1861 april 13 - mei 16
156	1861 mei 18 - juni 15
157	1861 juni 18 - juli 11
158	1861 juli 12 - augustus 10
159	1861 augustus 12 - september 11
160	1861 september 12 - oktober 10
161	1861 oktober 11 - november 7
162	1861 november 8 - december 7
163	1861 december 12-31
164	1862 januari 2-28
165	1862 januari 29 - februari 22
166	1862 februari 24 - maart 22
167	1862 maart 25 - april 17
168	1862 april 19 - mei 20
169	1862 mei 21 - juni 14
170	1862 juni 16 - juli 24
171	1862 juli 25 - augustus 29
172	1862 augustus 30 - september 24
173	1862 september 24 - oktober 23
174	1862 oktober 24 - november 10
175	1862 november 12-29
176	1862 december 1-20
177	1862 december 22 - 1863 januari 23
178	1863 januari 24 - februari 14
179	1863 februari 16 - maart 12
180	1863 maart 14 - april 13
181	1863 april 14-30
182	1863 mei 2-28
183	1863 mei 29 - juni 18
184	1863 juni 22 - juli 30
185	1863 augustus 1-20
186	1863 augustus 21 - september 22
187	1863 september 25 - oktober 20
188	1863 oktober 22 - november 12
189	1863 november 13 - december 31